

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.....	6
1.1 Сутність митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України.....	6
1.2 Нормативно-правове забезпечення при здійснення митних процедур.....	15
Висновок до розділу 1.....	20
Розділ 2. Оцінка ефективності здійснення митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.....	22
2.1 Механізм здійснення митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.....	22
2.2. Аналіз показників ефективності здійснення процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.....	38
Висновок до розділу 2.....	47
Розділ 3. Шляхи вдосконалення системи здійснення митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.....	49
Висновок до розділу 3.....	56
Висновки.....	58
Список використаних джерел.....	62

ВСТУП

Актуальність дослідження обґрунтована гостротою проблем, пов'язаних з вагомими змінами характеру та специфікою зовнішньоекономічної діяльності, а також зростанням соціально-економічного значення зовнішніх торговельних зв'язків для України і світової громади загалом.

Україна має вдале географічне розташування, що дає нам кордони із багатьма державами, зокрема з цінним економічно-політичним партнером України - ЄС. Також вагому роль відіграє вихід до моря та стрімкий розвиток технологій, що дозволив здійснювати перевезення товарів авіаційними та залізничними шляхами сполучення. Задля економічної безпеки держава повинна здійснювати суворий контроль за переміщенням товарів через кордон різними видами транспорту. Оскільки контрабанда та несанкціоноване переміщення таких товарів призводить до негативних наслідків в економіці та суспільстві загалом.

З метою наукового осмислення теми дослідження були використані праці Войцещука А., Гребельника О., Павлова А., Падуна П., Пашка П., Письменого І., Сандровського К та ін.

Також увагу приділено працям науковців Західноукраїнського національного університету, зокрема професорсько-викладацького складу кафедри податків та фіскальної політики Герчаківського С.Д., Гуцул І.А., Кекіша І.П., Крисоватого А.І., Луцика А.І., Сідляр В.В., Титора В.Й. та інших.

Мета дослідження полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні особливостей митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту, виявленні проблем їх здійснення та формуванні основних напрямів вдосконалення.

Для досягнення мети дослідження були поставлені такі **завдання**:

- з'ясувати теоретико-методичні аспекти митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту;

- окреслити суть митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон різними видами транспорту;

- дослідити нормативно-правову базу, що використовується при здійсненні переміщення товарів через митний кордон України різними видами транспорту:

- оцінити ефективність здійснення митних процедур щодо товарів при їх переміщенні через митний кордон України різними видами транспорту;

- вивчити механізм здійснення митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту;

- здійснити аналіз показників ефективності здійснення митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту;

- окреслити шляхи вдосконалення системи митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.

Об'єкт дослідження – процес здійснення митних процедур при переміщенні товарів різними видами транспорту.

Предмет дослідження – механізм здійснення митних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в розроблених науково-методичних рекомендаціях, спрямованих на модернізацію системи митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України різними видами транспорту.

Практичне значення роботи. За результатами виконаної роботи були зроблені висновки та рекомендації, які мають стати підґрунтям для вдосконалення фіскальної політики, шляхом коригування владних рішень щодо процедур митного контролю та митного оформлення. Подальші дослідження в аналізованій сфері слід зосередити на імплементації досвіду країн-партнерів України відповідно до вітчизняних реалій.

Апробація результатів наукового дослідження. Загальні положення та результати дослідження були висвітлені на XVI Всеукраїнській науково-

практичній конференції студентів і молодих вчених «Фіскальна політика України в умовах євроінтеграційних процесів» (тема публікації – «Основні напрями спрощення митних процедур при оформленні транспортних засобів особистого користування») та на XVII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Фіскальна політика України в умовах євроінтеграційних процесів» (тема публікації – «Спрощення процедур митного контролю при перетині митного кордону України»).

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (71 найменувань). Робота містить 7 таблиць, 8 рисунків. Загальний обсяг роботи складає 69 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

1.1. Сутність митних формальностей при переміщенні товарів через митний кордон України

Тривалий час значна частина зусиль світових та українських науковців спрямована на дослідження проблематики реформування, розвитку та модернізації ДМСУ, як стратегічно важливої частини загальнодержавних інститутів.

В умовах становлення та розбудови України, як держави суверенної, правової та демократичної, зі зростанням глобалізаційних процесів та міжнародної інтеграції нашої держави у світову спільноту зростає загальна роль митних органів, як державного розпорядника та регулятора міжнародних економічних зв'язків, як наслідок прямо пропорційно зростає інтерес наукової спільноти до досліджень значення та ролі ДМСУ та митних органів, їх функцій та обов'язків. Також варто зазначити, що ускладнює цей процес нестабільна ситуація в державному політичному просторі та значна кількість різких суспільно-політичних трансформацій і метаморфоз.

У вітчизняному науковому просторі присутня значна кількість статей, досліджень та наукових робіт присвячених державній митній справі, проте переважна більшість даних робіт має, в основному, описовий характер та, як правило, більш загальну класифікацію. Дані праці не розглядають ДМСУ, як самодостатній інститут стратегічного значення. Також в умовах здійснення реформаційних процесів та змін в соціумі не ставиться акцент на ролі митних органів, як державного регулятора. Варто зазначити наступне, що разом із цим відсутній комплекс досліджень щодо питання здійснення державної

раціональної політики та дієвого і ефективного виконання митними органами покладених на них функцій. Вагомий інтерес викликають проблеми пов'язані із реформуванням та інституціональним розвитком фіскальних органів, та їх взаємодією з іншими сферами державного регулювання та управління, а також із державно-політичних(провладних) та державно-управлінських тонкощів у процесі регулювання державної митної справи. На підставі вище сказаного можливо зробити висновок про те, що новітні підходи до вдосконалення та реформування державної митної справи вимагають наукового аналізу та прогнозування.

Варто звернути увагу, зокрема, на праці О.П. Гребельника, в його фундаментальній праці «Основи митної справи», окрім концептуальних основ функціонування митно-тарифної системи, відображено проблематику економічного фактору здійснення та формування митної політики в умовах реформаційних процесів перехідних економік, що є актуальним і для України[40]. З чого виходить, що митна справа фігурує як об'єкт досліджень у низці наукових галузей. Зокрема у: правових, технічних, технолого-економічних, суспільно-географічних і тд. Російські науковці Барамзін С., Кухаренко В., Лозбенко Л. активно вивчають актуальну проблематику в митній справі. В працях Войцещука А., Гребельника О., Павлова А., Падуна П., Пашка П., Письменого І., Сандровського К. та багатьох інших,

Також увагу приділено працям науковців Західноукраїнського національного університету, зокрема професорсько-викладацького складу кафедри податків та фіскальної політики А.І. Крисоватого, А.І. Луцика, С.Д. Герчаківського, І.А. Гуцул, В.В. Сідляр, І.П. Кекіша, В.Й. Титора, проаналізовано теоретико-методологічні та практичні проблеми функціонування митної служби України в сучасних умовах. Проте тезис про важливість значення державного управління інституціональним розвитком Державної митної служби України, як компонента державної служби України не був розглянутий комплексно на цей момент, з чого можна зробити висновок про актуальність даної тематики.

Абсолютним та достеменно відомим є той факт, що митна справа відіграє ключову роль та має особливе, стратегічне значення задля безпеки будь-якої держави, має першочергове значення для безпеки держави загалом (див. рис. 1.1.).

Рис. 1.1. Елементи митної справи

Джерело. Розроблено автором на основі [22].

В основній своїй більшості зусилля ДМСУ скеровані на перешкоджання та боротьбі із контрабандою. Контрабанда значною мірою здійснює негативний та деструктивний вплив на державну економіку, та підриває основні засади державної безпеки в цілому[41]. Разом із цим, варто зазначити, що виконання

митної політики однозначно, наповнює державний бюджет значною мірою шляхом сплати митних платежів. Згідно з цим, як вказувалось вище, митна справа відноситься до стратегічно важливих галузей економіки і відіграє значну роль в питаннях державної безпеки. В тому числі для України грає роль її вигідне географічне розташування, та вихід до моря. Тому держава задля ефективного використання та реалізації цих переваг здійснює результативний контроль на всіх напрямках державного кордону.

Таким чином розглянувши загальні та основні положення митної справи, перейдемо до розкриття суті митного оформлення.

Згідно статті 187 МКУ: «всі переміщення товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України підлягають процедурі митного оформлення, за винятком тих випадків, що є передбаченими МКУ»[25].

Отже митне оформлення товарів та транспортних засобів є, насамперед, вимогою і виконання є обов'язковим як для суб'єктів ЗЕД так і для громадян.

Згідно МКУ на усі переміщення товарів та транспортних засобів необхідно здійснювати митне оформлення, за винятком виключень, які є передбаченні законодавством.

Основною метою митного оформлення є дотримання вимоги встановленого порядку переміщення товарів та транспортних засобів згідно МКУ та інших законодавчих актів, та збір відповідних статистичних даних, для ведення статистичного обліку щодо руху товарів. Відповідні процедури здійснюють шляхом засвідчення відомостей, одержаних під час проходження митного контролю, та оформлення результатів контролю [70] (рис. 1.2).

Для проведення митного оформлення митними органами здійснюється комплекс заходів під назвою «митні формальності», насамперед задля забезпечення належної сплати усіх необхідних митних платежів, а також для відповідного контролю за переміщенням транспортних засобів та товарів, що здійснюють перетин митного кордону України, здійснення відповідних заходів для боротьби та протидії порушенням митних правил та контрабанди загалом.

У чинному МКУ статтею 4 подано визначення термінів «митне оформлення» та «митні формальності», так згідно статті 4: «Митне оформлення – це виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення; Митні формальності – це сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи» [25].

Рис. 1.2. Основні завдання і напрямки організації митного оформлення в Україні

Джерело. Розроблено автором на основі [22].

Вважаємо доцільним, що для розкриття теми необхідно дати визначення термінам «митний контроль» та «митний режим» Згідно 4 статті МКУ: «Митний контроль - це сукупність заходів, що здійснюється з метою забезпечення норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановлених законом порядку; Митний режим – це комплекс взаємопов’язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну